

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Becker Tibor ügyvéd (2800 Tatabánya, Előd vezér u. 17.) által képviselt **felperesnek** a dr. Jurida Ferenc ügyvéd (2800 Tatabánya, Győri u. 8. fsz. 4.) által képviselt **Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság** (2800 Tatabánya, Komáromi út 2.) **I.r.** és a **Komárom-Esztergom Megyei Bíróság** (2800 Tatabánya, Komáromi út 4.) **II.r. alperesek** ellen kártérítés iránt a Veszprém Megyei Bíróság előtt 3.P.20.096/2006. szám alatt megindított és a Győri Ítéltábla Pf.III.20.197/2007/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az I.r. alperes által előterjesztett 43. sorszámú felülvizsgálati kérelem folytán indult eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit részben hatályon kívül helyezi, az I.r. alperes által a felperesnek fizetendő kártérítés összegét 1.048.118 (Egymillió-negyvennyolcezer-egyszáztizennyolc) forintról 786.089 (Hétszáznyolcvanhatezer-nyolcvankilenc) forintra és ennek késedelmi kamataira leszállítja. Egyebekben a jogerős ítéletnek az I.r. alperes marasztalására és a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási perköltséget.

A felperes köteles megfizetni az államnak az adóhatóság felhívására 15.720 (Tizenötezer-hétszázhusz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket, a fennmaradó felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében 1.822.369 forint egyetemleges megfizetésére kérte az alperesek kötelezését. A keresetet a perben 1.626.126 forintra és ennek késedelmi kamataira leszállította. A kereset ténybeli alapjaként előadta, hogy a nyomozó hatóság lefoglalta az 1995. tavaszán vásárolt MERCEDES 300 SL Cabrio típusú személygépkocsiját, amit 1996. március 13-ától az I.r. alperes udvarán tároltak, ahonnan 1998. július 3-án a II.r. alperesnek adtak át. A büntetőbíróság a lefoglalt gépkocsit az ő részére adtak ki, amelyet 2002. februárjában vett át. Az alperesek nem tartották be a bűnjelek őrzésére és kezelésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, emiatt a gépkocsiban jelentős összegű kár

keletkezett. Az alperesek a kárát a Ptk. 339. §-ának /1/ bekezdése és a 349. §-ának /1/ bekezdése alapján kötelesek megtéríteni.

Az I.r. alperes ellenkérelmében a kereset jogalapját és annak összecszerűségét is vitatta. Álláspontja szerint - amennyiben az alperesek kártérítési felelőssége megállapítható - felelőségük a tárolási időpontok alapján elkülöníthető. A felperes által csatolt számlák döntő többségükben olyan tételeket tartalmaznak, amelyek nem állhatnak összefüggésben a tárolás során esetlegesen keletkezett sérülésekkel. Az ismeretlen tettes által elkövetett lopással összefüggésben keletkezett kár vele szemben nem érvényesíthető. A kár bekövetkezésében a felperes is közrehatott, mert a gépkocsit nála helybenhagyással foglalták le. A telephelyére azért szállították be, mert a felperes az őrizetében hagyott gépkocsival közlekedett. A kármegosztás körében értékelni kell azt a tényt is, hogy a felperes a gépjármű merev tetejét nem adta át.

A II.r. alperes is a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint nem sértette meg a bűnjelek őrzésére és kezelésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek részben helyt adott. Az I.r. alperest 577.170 forint és ennek késedelmi kamata, a II.r. alperest 170.785 forint és ennek késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. Indokolása szerint az alpereseknek a lefoglalás idején hatályos, a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezeléséről és nyilvántartásáról szóló 117/1984. (IK.12.) IM-BM-PM-Legf.Ü. együttes utasítás (a továbbiakban: Ut.) rendelkezései szerint kellett eljárniuk. A lefolytatott bizonyítás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a bűnjelkezelés során sem az I.r., sem a II.r. alperes nem tartotta be az Ut. 1. § /2/ bekezdésének, a 3. § /5/ bekezdésének, a 22. §-ának és a 72. § /1/ bekezdésének a rendelkezéseit, ezért a Ptk. 339. § /1/ bekezdése és a 349. § /1/ bekezdése alapján megállapítható a kártérítési felelőségük. Álláspontja szerint a kár bekövetkezésében a felperes is közrehatott. Az ismételt lefoglalás elrendelésére azért került sor, mert a felperes a helybenhagyással történt lefoglalás szabályait megsértette. A perben kirendelt igazságügyi szakértő a szakvéleménye elkészítésekor figyelemmel volt a gépkocsi lefoglalásakor készített szakvéleményre és az akkori állapotra vonatkozó tanúvallomásokra. Az alperesek magatartásával okozati összefüggésben álló javítás költségeit 1.626.126 forintban jelölte meg, amelyen belül a lopással okozott kár miatti javítás költségét 471.000 forintban, a tárolás következtében elvégzendő javítási munkák költségét 1.254.926 forintban jelölte meg. A merevtető megléte a kártérítés összegét 1.075.416 forinttal csökkenthette volna. A felperes közrehatását a merevtető felhelyezésének az elmulasztásával 50 %-os mértékűnek értékelte. Az alpereseket a közrehatásuk arányában marasztalta. Az I.r. alperes közrehatását

2/3, a II.r. alperesét 1/3 arányúnak értékelte. Indokolása szerint ha az I.r. alperes a bűnjel kezelésével és őrzésével kapcsolatos kötelezettségeit maradéktalanul teljesítette volna, nem indultak volna be azok a folyamatok, amelyek a felperes gépkocsijának a műszaki és esztétikai állagromlását eredményezték.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az I.r. alperes fellebbezést, a II.r. alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő. A felperes a fellebbezésében azt kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, az I.r. alperest 461.200 forint, az I. és II.r. alpereseket egyetemlegesen 1.154.926 forint megfizetésére kötelezze.

Az I.r. alperes fellebbezésében elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan azt kérte, hogy a bíróság a marasztalás összegét csökkentse a lopással összefüggésben felmerült kár összegével és a közrehatás arányát is változtassa meg.

A II.r. alperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a marasztalására irányuló kereset elutasítását kérte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Az I.r. alperes által a felperesnek fizetendő kártérítés összegét 1.048.118 forintra és ennek késedelmi kamatára, a II.r. alperes által fizetendő kártérítés összegét 291.303 forintra és ennek késedelmi kamatára felemelte. Kifejtette, az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban, hogy az alperesek kártérítési felelősségét a Legfelsőbb Bíróság 4/2006. PJE. számú jogegységi határozata értelmében a Ptk. 339. § /1/ bekezdése és a 349. § /1/ bekezdése alapján kellett elbírálni. Annak eldöntéséhez, hogy az alperesek magatartása jogellenes magatartásnak minősül-e, abban kellett állást foglalni, hogy eljárásuk során betartották-e az Ut. rendelkezéseit. Az elsőfokú bíróság helyesen ítélte meg, hogy sem az I.r., sem a II.r. alperes nem tett eleget maradéktalanul az Ut. - különösen annak 3. § /5/ bekezdésében és 22. §-ában - meghatározott kötelezettségeinek. Felelősségük e jogellenes magatartásokkal okozati összefüggésben bekövetkezett károkért fennáll. Nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy a lefoglalás szabályainak a módosítása (a helybenhagyással történő lefoglalásra vonatkozó rendelkezések megsértése), továbbá a merevtető felhelyezésének az elmulasztása tekintetében a felperes közrehatása a kár bekövetkezésében megállapítható és ez kármegosztásra alapul szolgálhat. Az alperesek feladata és felelőssége volt biztosítani minden olyan tárolási vagy egyéb feltételt, amit az adott dolog jellege, természete megkövetelt. A felperesnek nem volt kötelezettsége, hogy a hatóság zárt udvarán őrzött gépkocsi megfelelő megóvásáról akár részben is gondoskodjék. A szakértői vélemény alapján a felperes 1.333.421

forint kár megfizetésére tarthat igényt. Ha az adott sérülést, amelyből a felperes kára ered, csak az egyik alperes magatartása, illetve mulasztása okozta, ennek erejéig a károkozó önállóan felel. Az I.r. alperes köteles viselni a lopással összefüggésben keletkezett 471.200 forint, valamint az antenna hiánya miatt bekövetkezett 43.200 forint összegű kárt, a II.r. alperes pedig önállóan felel a bal oldali tükörlap hiányából eredő 24.444 forint összegű kárért. Az ezt meghaladó 800.577 forint összegű kárért az alperesek a Ptk. 344. §-a értelmében közös károkozóként felelnek. Az elsőfokú bíróság nem sértett jogszabályt, amikor az alpereseket nem egyetemlegesen, hanem közrehatásuk arányában marasztalta. A tárolás időtartama önmagában nem alkalmas a felróhatóság, illetve a közrehatás arányának a meghatározásához. Az I.r. alperes az Ut-ban foglalt karbantartási kötelezettségeiből semmit nem végzett el. A szakszerűtlen tárolással összefüggésben bekövetkezett károk jelentős része a gépkocsi beázására vezethető vissza. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a károsodási folyamatok az I.r. alperes őrzési ideje alatt már beindultak, ezért helyes a kár bekövetkezésében való közrehatás arányának $2/3 - 1/3$ arányú megállapítása.

A jogerős ítélet ellen az I.r. alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen azt kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és az ügyben eljáró bíróságokat utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára. Másodlagosan a jogerős ítéletnek az állam javára marasztalásra és a lopás miatt bekövetkezett kárra vonatkozó rendelkezéseinek, valamint az őrzési idő figyelembevételével az alperesek közrehatása arányának a megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint a felülvizsgálni kért ítélet jogszabálysértő, mert a lefolytatott bizonyítási eljárás során beszerzett adatokat nem a tényleges jelentőségüknek megfelelően értékelte, ezért az megalapozatlan. A másodfokú bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének sem. Nem vitatta a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy az alperesek felelőssége a Ptk. 349. § /1/ bekezdése alapján megállapítható. Tévesnek tartja azonban azt a megállapítást, hogy a felperest, mint a lefoglalt dolog tulajdonosát nem terhelte kármegelőzési kötelezettség. A felperes nyilatkozata szerint szándékában állt a vászontetőt merevtetőre cserélni, feltehetően azért, mert tudomással bírt arról, hogy a vászontető szigetelése és az időjárási viszonyok elleni védelem nem teljeskörű. Nem tartja elfogadhatónak a másodfokú bíróságnak a lopási cselekmény körében tett megállapításait sem. Álláspontja szerint a biztonságos őrzési kötelezettségét az általában elvárható módon teljesítette, ezért a lopással okozott károkért nem tartozik felelősséggel. Az aggálytalannak tekintett szakértői véleménnyel ellentétben az eljáró bíróságoknak az az álláspontja, hogy az alperesek magatartása felróhatóságának a megállapítása során az őrzési időnek nem tulajdonítottak jelentőséget. Az illetékekről

szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 5. § /1/ bekezdés c/ pontjában foglaltakkal ellentétes a jogerős ítéletnek az a rendelkezése, amellyel 27.000 forint állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezte.

A felperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában tartását kérte. Álláspontja szerint a felülvizsgálni kért ítélet sem anyagi, sem eljárásjogi jogszabályi rendelkezést nem sért.

A II.r. alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelem elnevezésű beadványa ellenkérelmet is tartalmaz, amely szerint az I.r. alperes felülvizsgálati kérelme nem helytálló. Álláspontja szerint az I.r. alperes akkor járt volna el helyesen, ha a nála történt tárolás idején keletkezett, részben az Ut. be nem tartásából, részben a bűncselekményből, illetve az azt követő tárolásból eredő károkat, sérüléseket megszünteti és a személygépkocsit olyan állapotban adja át, amilyenben átvette.

A Pp. 270. §-ának /2/ bekezdése értelmében a fél a jogerős ítélet felülvizsgálatát a Legfelsőbb Bíróságtól jogszabálysértésre hivatkozással kérheti.

Az eljárás során a jogvita elbírálásához szükséges tények feltárása megtörtént, a megállapított tényállás a felülvizsgálati eljárásban is irányadó volt. Az I.r. alperes nem vitatta, hogy a kártérítési felelőssége a Ptk. 349. §-ának /1/ bekezdése alapján megállapítható. A jogerős ítélet és a felülvizsgálati kérelem tartalmára figyelemmel a felülvizsgálat keretében azt kellett vizsgálni és eldönteni, hogy a felperesnek az ismeretlen tettes által elkövetett lopással okozott kára okozati összefüggésben áll-e az I.r. alperes jogszabálysértő és felróható magatartásával, a perben eljáró bíróságok a közös károkozó alperesek közrehatása arányának a megállapításakor megsértették-e a bizonyítás eredményének a mérlegelésére vonatkozó eljárásjogi rendelkezéseket és a károsult felperes terhére róható-e olyan felróható magatartás, amely a kármegosztásra alapul szolgálhat.

A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítéletet hozó bíróság helyesen foglalt állást abban a kérdésben, az I.r. alperes őrzési kötelezettsége körébe tartozott, hogy a zárt udvarán tartott és őrzött gépjárműhöz illetéktelen harmadik személyek ne férjenek hozzá. E kötelezettségét az adott helyzetben általában elvárható módon nem teljesítette, mert a felügyelete alatt álló gépkocsit megrongálták, abban kárt okoztak. Az I.r. alperes a lopással okozott kár megtérítése alól a Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint sem tudta magát kimenteni, ezért a kártérítési felelőssége a Ptk. 339. §-ának /1/ bekezdése alapján az ismeretlen tettes által okozott kárért is fennáll.

A Pp. 270. §-ának /2/ bekezdése értelmében jogszabálysértőnek tekinthető a megalapozatlan ítélet is. Megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás feltáratlan maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes, illetőleg okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmaz. Az elsőfokú bíróság a károkozó alperesek közrehatása arányának a megállapításához a szükséges bizonyítást lefolytatta. A perben eljáró bíróságok a bizonyítékokat egybevetették és a maguk összességében értékelték, mérlegelésük kiterjedt a bizonyítékok bizonyító erejének a megállapítására is. A közrehatás arányának a megállapítása körében lefolytatott bizonyítás eredményének a mérlegelése megfelel a Pp. 206. §-ában foglalt rendelkezéseknek, ezért a Legfelsőbb Bíróság nem látott alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére.

Részben alaposnak ítélte viszont az I.r. alperesnek a kármegosztás elmaradását sérelmező felülvizsgálati kérelmét. A károsultnak a kár megelőzése érdekében a kárveszélyes helyzeteket lehetőleg kerülnie kell. Ha ezt nem teszi, és kár éri, ennek következményeit maga viseli. Ha a károkozó magatartás előidézésében, a kár bekövetkezésében, a kár súlyosbodásában az elvárható magatartást elmulasztó károsult is közrehatott, magatartásának következményeit maga viseli. Ez esetben a Ptk. 340. §-ának /1/ bekezdése szerint kármegosztásnak van helye. Az I.r. alperes nem vitatta, hogy a lefoglalt gépkocsinak a telephelyére történő szállítása előtt a felperes hivatkozott arra, hogy ahhoz ún. merevtető is tartozik. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a felperes ezzel az adott helyzetben a károsulttól általában elvárható magatartásnak eleget tett. Felróható magatartásként nem értékelhető a terhére, hogy a merevtetőnek a telephelyre szállítását és a gépkocsira szereltesét nem kísérelte meg. Az I.r. alperes őrzési kötelezettsége körébe tartozott volna - miután tudomást szerzett a biztonságosabb őrzést biztosító tartozékról -, hogy annak átadására felhívja a felperest. A Legfelsőbb Bíróság ezzel a kiegészítéssel helytállónak ítélte a jogerős ítéletnek azt az indokolását, hogy a merevtető átadásának az elmaradása nem értékelhető a károsult terhére róható felróható magatartásként.

Az I.r. alperes alappal hivatkozik arra, hogy a közigazgatási szerv törvénysértő eljárásával okozott kár megosztására kerülhet sor, ha a jogerős határozatot önként nem teljesítő fél magatartása is közrehatott a kár bekövetkezésében. Az irányadó tényállás szerint a hatóság a felperes által vásárolt értékes gépkocsit második alkalommal a felperes szárligeti ingatlanán helybenhagyással foglalta le. A felperes előadása szerint azt garázsban tartotta. Az I.r. alperes telephelyére azért szállították be, mert a felperes megsértette a lefoglalt gépkocsi őrzésére vonatkozó jogszabályi rendelkezést, az őrizetében hagyott gépjárművel közlekedett. A kár bekövetkezésében ez a felróható magatartása is közrehatott. A felülvizsgálati kérelem tehát helytállón hivatkozott arra, hogy a

felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet a Ptk. 340. §-ának /1/ bekezdésébe ütközik. A felperes jogkövető magatartása esetén a több évig tartó büntetőeljárás alatt a gépkocsit fedett helyen tarthatta volna és abban nem következhetek volna be azok a károsodások, amelyek a fedetlen telephelyen történő őrzés és tárolás következményei. A kárát túlnyomórészt az I.r. alperesnek az Ut. rendelkezéseibe ütköző, jogszabálysértő és felróható magatartása okozta. A Legfelsőbb Bíróság a károsult felperesnek a kármegosztásra lehetőséget adó, a károkozásban való közrehatását kisebb, 1/4 mértékűnek ítélte.

A fenti indokok alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit a Pp. 275. §-ának /4/ bekezdése alkalmazásával részben hatályon kívül helyezte. Mivel a döntéshez szükséges tények megállapíthatók, helyette a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozott. A másodfokú bíróságnak az első- és a másodfokú perköltség viselésére vonatkozó rendelkezése a részbeni változtatás mellett is megfelel a Pp. 81. § /1/ és /2/ bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezéseknek, ezért azt a jogerős ítéletnek a részbeni megváltoztatásával nem érintett rendelkezéseivel együtt hatályában fenntartotta. Az I.r. alperes megalapozatlanul hivatkozik arra, hogy az Itv. 5. § /1/ bekezdés c/ pontja értelmében őt megillető teljes személyes illetékmentesség az állam által előlegezett költségek viselése alól is mentesíti.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. §-ának /1/ bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 81. §-ának /1/ bekezdése alapján kötelezte az I.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek felülvizsgálati eljárási részperköltséget.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog és az I.r. alperest megillető teljes személyes illetékmentesség miatt le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetékből a felperes a Pp. ugyanezen §-a alapján köteles az állam részére a pervesztesége arányának megfelelő összegű illetéket megfizetni.

A fennmaradó felülvizsgálati eljárási illetéket az I.r. alperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának /1/ bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. június 17.

Dr. Uttó György s.k. a tanács elnöke, dr. Bella Mária s.k. bíró,
dr. Erményi Lajos s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

Nné

tisztviselő

